

ผู้ตรวจการเลือกตั้งคือใคร ทำหน้าที่อะไร ?

ฉัตรชัย ศรีเมืองกาญจนา

วิทยากรชำนาญการ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีสถานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่หลักในการควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้ง การออกเสียงประชามติ และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ต่อมา ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 และประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 แทน โดยได้มีการปรับแก้ไขเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่ยังคงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอยู่เช่นเดิม

แต่เนื่องด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านมามีข้อครหาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงกับฝ่ายการเมือง จึงอาจทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริต (วัชรภรณ์ จุ้ยลำเพ็ญ, 2560, น. 2) ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้มีการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขในหลายประเด็น และหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ได้รับความสนใจ คือ การยกเลิกกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งขึ้นแทน ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560 โดยในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 กำหนดว่า “ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 เป็นอันพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ” และในมาตรา 28 กำหนดว่า “ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้งให้คณะกรรมการจัดให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัดในระหว่างเวลาที่มีการดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แล้วรายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่หรืออำนาจต่อไป ในกรณีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยเร็ว ในการนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย”

สำหรับความก้าวหน้าของการดำเนินการจัดตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติที่ประชุม ครั้งที่ 20/61 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2561 เห็นชอบกรอบระยะเวลาการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มกระบวนการตั้งแต่ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ทุกจังหวัด ดำเนินการประกาศรับสมัครก่อนการเริ่มรับสมัครผู้ตรวจการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2561 ถึงวันที่ 12 มิถุนายน 2561 จะดำเนินการเริ่มรับสมัคร ตั้งแต่วันที่ 13-22 มิถุนายน 2561 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2561) โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560 และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. 2561 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกและการแต่งตั้ง รวมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง สรุปได้ดังนี้

ที่มาของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นการทั่วไปแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ขั้นตอนการคัดเลือกผู้ตรวจการเลือกตั้ง

1. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยดำเนินการประกาศก่อนเริ่มการรับสมัครไม่น้อยกว่า 10 วัน และให้มีระยะเวลารับสมัครไม่น้อยกว่า 5 วัน
2. เมื่อเสร็จสิ้นการรับสมัครแล้วผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรวจสอบเอกสารการรับสมัครและจัดทำรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคัดเลือกภายใน 5 วัน นับแต่วันปิดรับสมัคร
3. เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครแล้วต้องดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครแต่ละรายให้แล้วเสร็จภายใน 10 วัน จากนั้นภายใน 3 วัน นับแต่แต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการตรวจสอบคุณสมบัติ ให้คณะกรรมการคัดเลือกพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครให้เหลือจำนวน 16 คน โดยวิธีลงคะแนนลับ
4. ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกส่งให้เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน 5 วัน นับแต่วันพิจารณาคัดเลือกเสร็จ และเมื่อสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกครบทุกจังหวัดแล้วให้เสนอบัญชีรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดละ 8 คน

5. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นรายจังหวัดให้ประชาชนทราบเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ได้รับการคัดเลือกนั้นเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งไว้ ทั้งนี้ บัญชีรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งดังกล่าว ให้มีระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้ง

คุณสมบัติของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

คุณสมบัติ

1. มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 45 ปี แต่ไม่เกิน 70 ปี นับถึงวันสมัคร
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครติดต่อกันไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันสมัคร
4. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
5. มีความเป็นกลางทางการเมือง
6. มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย
7. มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะต้องห้าม

1. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
2. เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
3. เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดในเวลา 5 ปีที่ผ่านมาก่อนการแต่งตั้ง
4. ติดยาเสพติดให้โทษ
5. เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
6. เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
7. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
8. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
9. วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
10. อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
11. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
12. เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 10 ปี นับถึงวันสมัคร เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

13. เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

14. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวย ผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษให้จำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

15. เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในความผิดฐานฟอกเงิน

16. เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

17. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

18. เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกิน 2 ปี

19. เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

20. อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

21. เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา 144 หรือมาตรา 235 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ

22. มีบุพการี คู่สมรส หรือบุตรเป็นหรือสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

23. เคยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่ได้ลาออกหรือคณะกรรมการเลือกตั้งได้มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง

การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหลักเกณฑ์ วิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 8 คน โดยใช้จำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์กำหนดจำนวนของผู้ตรวจการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

1.1 จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งไม่เกิน 5 เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 5 คน

1.2 จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง 6-8 เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 6 คน

1.3 จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง 9-11 เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 7 คน

1.4 จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งตั้งแต่ 12 เขตเลือกตั้งขึ้นไป ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 8 คน

2. ในการดำเนินการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้กรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจับสลากรายชื่อผู้ตรวจการเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อ

ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้ง โดยให้มีจำนวนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดตามจำนวนเขตเลือกตั้งที่กำหนดไว้ตามข้อ 1. ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้

2.1 ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง จำนวน 2 คน

2.2 ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ไม่ได้มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่กำหนดสำหรับจังหวัดนั้น

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้ง

1. ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

2. ตรวจสอบการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

3. เข้าไปในที่เลือกตั้ง หรือสถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง

4. ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ คำสั่ง ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามที่ได้รับมอบหมาย

การพ้นจากตำแหน่ง

การพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากสิ้นสุดระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่

ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่า 10 วันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ แต่ต้องไม่เร็วกว่า 30 วันก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับ จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของเขตเลือกตั้งทั้งหมดหรือวันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้หากในจังหวัดที่มีความจำเป็นจะต้องมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเนื่องจากการเลือกตั้งยังไม่เสร็จสิ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ได้อีกไม่เกิน 60 วัน

การพ้นจากตำแหน่งกรณีอื่น

1. ตาย

2. ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย

3. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดผู้ใดขาดความสุจริต ขาดความเที่ยงธรรม มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการขัดต่อระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ผู้ตรวจการเลือกตั้ง คือ บุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละจังหวัด ในระหว่างเวลาที่มีการเลือกตั้ง มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเลือกตั้ง และการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือการกระทำใดที่จะเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าการแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งไม่เกิน 5 เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 5 คน จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง 6-8 เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 6 คน จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้ง 6-8 เขตเลือกตั้ง ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 6 คน และจังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งตั้งแต่ 12 เขตเลือกตั้งขึ้นไป ให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด 8 คน ในจำนวนดังกล่าวต้องมีผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง 2 คน ส่วนที่เหลือเป็นผู้ที่ไม่มีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะแต่งตั้ง และมีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่เพียงช่วงที่มีการเลือกตั้งจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 ที่เป็นการสรรหาและแต่งตั้งจากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก และมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเพื่อป้องกันความเชื่อมโยงระหว่างผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดกับฝ่ายการเมืองในพื้นที่ ทำให้การเลือกตั้งมีความสุจริตและเที่ยงธรรมมากยิ่งขึ้น ส่วนผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่นั้นคงต้องรอดูผลการประเมินผลการปฏิบัติงานหลังจากการเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

บรรณานุกรม

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541” (9 มิถุนายน 2541).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 115 ตอนที่ 35 ก, น. 25-38.

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550” (7 ตุลาคม 2550).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 64 ก, น. 1-21.

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560” (13 กันยายน 2560).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 93 ก, น. 1-31.

“ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง พ.ศ. 2561” (26 เมษายน 2561).

ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135 ตอนที่ 29 ก, น. 34-48.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540” (11 ตุลาคม 2540). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก, น. 31-36.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (24 สิงหาคม 2550). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, น. 84-91.

วัชรภรณ์ จัยลำเพ็ญ. (พฤษภาคม 2560). การให้มีผู้ตรวจการเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัด. สืบค้น 23 พฤษภาคม 2561 จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2560/hi2560-029.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (23 พฤษภาคม 2561). กกต. ตีปับเชิญชวนสมัครผู้ตรวจการเลือกตั้ง.

สืบค้น 4 มิถุนายน 2561 จาก https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=3764&filename=